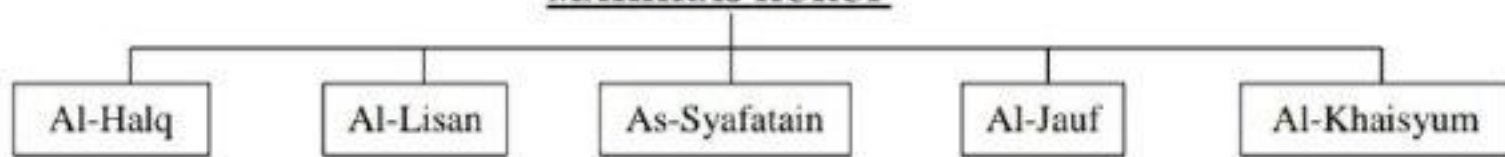

MAKHRAJ HURUF

Makhraj huruf bermaksud tempat keluar sebutan huruf-huruf hija'iyah. Terdapat **5 pembahagian umum** kesemuanya. Di dalamnya pula terdapat **17 makhraj huruf khusus**.

1. Al-Halq (الْحَلْقُ)

- Ia bermaksud kerongkong tekak atau halkum. Terdapat 6 huruf kesemuanya yang keluar dari kerongkong tekak, iaitu (ء ه ح ع غ خ). **6 Huruf Halqi** tersebut pula terbahagi kepada **3 bahagian** khusus:

- a) Pangkal kerongkong: (ء ه)
- b) Tengah kerongkong (ح ع)
- c) Hujung Kerongkong (غ خ)

2. Al-Lisan (اللِّسَانُ)

- Ia bermaksud lidah. Terdapat **18 huruf Lisan** atau Lidah, iaitu: (ق ك ي ش ج ض ل ن ر) (ت د ط ث ذ ظ ص ز س). Makhraj Lidah ini pula terbahagi kepada **10 bahagian** khusus:

- a) Pangkal lidah, berhampiran dengan kerongkong menyentuh bahagian *anak tekak*: (ق)
- b) Pangkal lidah menyentuh lelangit belakang: (ك)
- c) Tengah lidah ditekan ke lelangit atas: (ي ش ج)
- d) Tepi atau sisi lidah (kiri atau kanan) dirapatkan pada gigi geraham atas (bahagian dalam): (ض)
- e) Hujung lidah ditekan ke gusi di atas gigi depan (bahagian dalam): (ل)

f) Hujung lidah ditekan ke langit depan sedikit ke belakang dari makhraj (ن)

g) Hujung lidah diangkat ke langit atas, serta dilengkungkan sehingga terdapat makhraj di

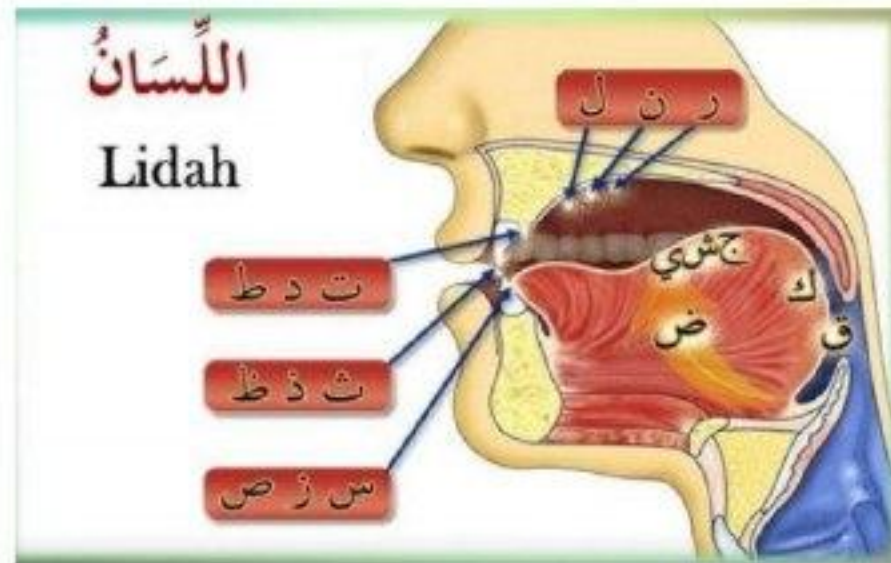
bahagian belakang: (ر)

h) Hujung lidah diletakkan ke belakang gigi depan bahagian bawah: (ص ز س)

i) Hujung lidah ditekan ke pangkal gigi depan bahagian atas: (ت ط د)

j) Hujung lidah dikeluarkan sedikit dan ditekan di hujung gigi depan bahagian atas:

(ذ ث ظ)

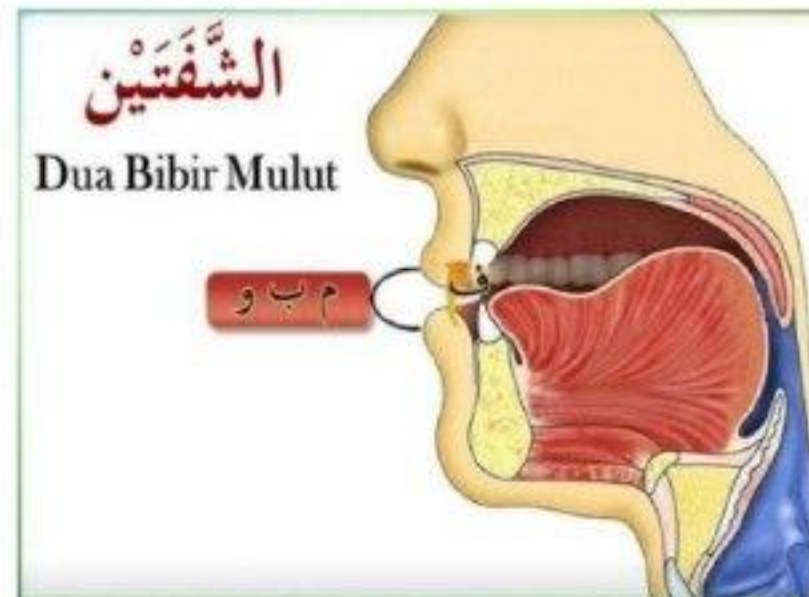
3. As-Syafatain (الشَّفَتَيْنِ)

➤ Ia bermaksud bibir mulut. Terdapat 4 huruf Syafatain, iaitu: (ب م و ف). Makhraj ini hanya terbahagi kepada 2 bahagian khusus sahaja:

a) Bibir Bawah ditekan ke Gigi Kapak bahagian atas: (ف)

b) Bibir Bawah dan Atas posisi rapat:

(ب م و)

4. Al-Jauf (الجَوْفُ)

- Ia bermaksud rongga mulut. Bagi makhraj huruf ini, ia merupakan makhraj khusus bagi **huruf-huruf Mad** yang dikeluarkan melalui Rongga Mulut. Terdapat **3 huruf mad** yang keluar dari rongga mulut, iaitu: (ا و ي).

5. Al-Khaisyum (الْخَيْشُومُ)

- Ia bermaksud Rongga Hidung. Makhraj Khaisyum hanya khusus untuk **ghunnah (dengung)** sahaja. Dengung mestilah dikeluarkan melalui rongga hidung. Dengung hanya berlaku pada huruf Mim (م) dan Nun (ن) yang berbaris mati dan syaddah (sabdu) sahaja.

Gambar di bawah ini dinyatakan sekali contoh-contoh bacaan dengung:

